

KAYBOLMAKTA OLAN BİR MADDİ KÜLTÜR GELENEĞİ: BURSA'DA TAKUNYACILIK

Hülya TAŞ*

Geliş Tarihi: Kasım, 2017

Kabul Tarihi: Aralık, 2017

Öz

El sanatları toplumumuzun kültürel mirasını yansıtmaktadır. Sabır ve maharet isteyen geleneksel el sanatları ve bu meslekleri yapan ustaların sayısı gün geçtikçe azalmaktadır.

Bu çalışmada Bursa'nın İnegöl ilçesinde babadan oğula geçen takunyacılık mesleğini devam ettirmek için çaba gösteren Günay ailesinin yaptığı takunyalara hakkında bilgi verilecektir. Takunyanın yapım aşamaları, kullanılan aletler ve malzemeler, üretilen ürünlerin çeşitleri ve fiyatları, mesleğin piri, iş ahlakı, kâr ve kazanç, çevredeki esnafla ilişkiler, ürünlerini geliştirme yolları gibi konulara değinilecektir.

Çalışma nitel araştırma yöntemlerine göre yapılmış olup mülakat yoluyla edinilen bilgiler aktarılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bursa, takunya, İnegöl, ahi, esnaf, el sanatları.

THE TRADITION OF A DISSAPPEARING MATERIAL CULTURE: TAKUNYACILIK IN BURSA

Abstract

Handicrafts reflect the cultural heritage of our society. The handicrafts that require patience and skill and the masters who deals with them are dying away.

In this study, information about the *takunyas* made by Günay family in İnegöl county of Bursa, who strives to keep *takunyacılık* (a handicraft that has been transferred from father to son) alive, shall be given. The topics about the production stages of *takunyas*, the materials and tools that being used in production, the types and the prices of the products, the legendary founder of the profession, profit and gain, the relationship with the local tradesmen and the ways to improves the profession shall also be dealt with.

This study is done according to qualitative research methods and the knowledge that was obtained through interviews are related.

Keywords: Bursa, takunya, İnegöl, ahi, tradesmen, handicrafts.

---

* Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Fen- Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, htas@uludag.edu.tr.

Giriş:

Türk el sanatları toplumun geçmişinden gelen değerler birikimidir. “Anadolu Türk el sanatları Asya’dan İran ile Irak’a göç eden büyük Selçuklular ve onlara etki eden Hun, Göktürk, Uygur, Gazne, Karahanlı gibi Türk devletlerinin sanatlarından kaynaklanmış; Hitit, Frig, Yunan, Roma, Bizans sanatları gibi Anadolu uygarlıklarından beslenmiştir. Türklerin Anadolu’ya Asya’dan taşıdıkları geleneksel sanatları geçtikleri İslami çevrede gördükleri ile serpilmiştir.” (Barışta, 1998: 1)

Bu geleneksel sanatlar içinde Selçuklular döneminde gelişen, Osmanlılar döneminde de zirveye ulaşan ağaç işleminin etkileri günümüzde de görülmektedir. Yapılan üretimler teknolojinin desteği ile daha çabuk yapılmakta daha az el emeği harcanmaktadır. İşte bunlardan birisi de takunya yapımıdır.

Hammadde olarak ağaç işleyen el sanatları içinde olan eşya ve aksesuar olarak kullanılan Takunya (Arlı, 1987: 43) ya da nalın Arapçada bir çift ayakkabı anlamına gelen Na’leyn kelimesinden gelmektedir. (Develioğlu, 1970: 961) Hamam gibi tabanı ıslak olan yerlerde kullanılan, üstü tasmalı, tabanı yüksek ağaçtan bir çeşit takunya (*Türkçe Sözlük*, 1983: 145) olarak da Türkçe sözlükte tarif edilir.

Nalın genellikle şimşir, abanoz vb. sert dokulu ağaçlardan tek parça halinde oyularak yapılırdı. Nalının altı iki ayaklı bir köprüyü andırırdı. Özellikle eski hamam nalınlarında alt kısım dar ve uzun bir balta biçiminde oyulurdu. Nalınların yüksekliği 6-15 cm arasındaydı. Üzeri sedef mercan kakmalı, sırma, sim, inci, ayna kırıkları ya da gümüş tellerle işlenirdi.

Bazen ağaç kısmının uygun bir yerinde ait olduğu hamamı belirleyen bir beyit yazılı olurdu. Tasması köseleden ya da kadife vb kumaşlardan yapılırdı. (Büyük Meydan *Larousse*, 2002: 8522) XIX. Yüzyıl’da İstanbul’da altın sırma ve inci işli, çok yüksek nalınlar yapılırdı.

Kafkasya, Eskişehir ve Van yörelerinde gümüş kaplı, “savatlı” nalınlar yaygındı. Gümüşün üstü çizilerek işlenir, savat denen malzeme üzerine sürülünce, bu yivler içinde kalıp bir nakış gibi dururdu. Sinop sedefli, Gaziantep sedef kakmalı, Afyonkarahisar ise gümüş telle işlenmiş nalınları ile tanınmaktaydı. (Taşcıoğlu, 1998: 173)

Hamamlarda kullanılan nalınlar evde giyilenlere benzese de hamam sahibinin ve orada çalışanların nalınları farklıydı. Nalın yalnızca ıslak zeminde giyilir, bununla dışarı çıkılmazdı. Kadınlar sokakta ve evde ayaklarına giyerlerdi. Erkekler bunu yalnız hamamlarda giyerlerdi. Hristiyanlara ve Yahudilere hamamlarda nalın giydirilmesi yasak idi. (Kepecioğlu, 2010: 265; Eğri 2003:270)

Resim 2: Tülay Taşcıoğlu 1998:174

Hamam sahibinin nalını çalışanlara göre iki karış daha yüksekliğindeydi. Berber çıraklarının da çıplak ayak üzerine nalın giyinmeleri zorunluluğu vardı.

Gelinlerin nalınları da farklıdır. Bu nalınlar cevizden yapılırdı. Sim işlemeli ve önünde küçük bir püskülü bulunurdu. Gümüşten çiçekler mihlanmış, tasma sırmayla işlenmiştir. Bir de “arabkâri” nalınlar vardır. Bu nalınlar da Oldukça yüksek, som sedef kakmalı, tasma kadife ve sırmalıdır (Abdülaziz Bey, 2002; 230).

Resim 3: Ahşap üzeri gümüş kaplama gelin nalınları (Esat Uluumay Koleksiyonu, Bursa)

Sabiha Tansuğ Türk hamamları adlı makalesinde nalınları şöyle tarif etmiştir. Nalınların tasmaların üzerinde titreyen kuşlar, çiçek Anadolu'nun bazı bölgelerinde de, şingirdaklı nalınlar yapılmıştır. Varlıklı aileler, bu tür nalınları, altın paralar dizerek süslemişlerdir. Bazen de gümüş paraları, gümüş topları nalın çevresine sırayla dizmişlerdir. Zilli nalınla yürüyen kadın, hamamda hoş bir seda bırakırdı. Bu tür tasma, eskiden Ege ve Marmara yörelerinde makbul sayılırdı (<https://tr.earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/.../001641182010.pdf>).

Bugün çeşitli tekniklerle bezenmiş eski nalın örnekleri şimdi müzelerde ya da evde süs eşyası olarak sergilenmektedir. Bu geçen süre ise nalının yerini kullanımı daha kolay olan ve genellikle kayın ağacından yapılan takunya almıştır.

Bizde bu çalışmamızda Bursa'nın İnegöl ilçesinde yaşayan ve takunya yapan Günay kardeşlerden bahsedeceğiz. İnegöl' de Büyük Sanayi Sitesi Ömer Esin Sokak'ında atölyeleri bulunan Günay kardeşler şu an Bursa'da ve Türkiye'de takunyayı seri üretim olarak yapan tek yerdir.

Fotoğraf 1: Dükkânın önü

Günaylar yedi kardeştir. Dört erkek kardeşin büyüğü olan Mehmet Fahri Günaylar şu an iki erkek kardeşi ile Ahmet Hamdi ve Cemal Usta ile birlikte çalışmaktadırlar. 1955 yılında İnegöl’de doğan Mehmet Fahri Günaylar bu tarihten itibaren babaları Recep Günay’ın başlatmış olduğu bu mesleği devam ettirmeye çalışmaktadır.

Fotoğraf 2: Günay kardeşler

1927’de İnegöl’de doğan Recep Usta o zamanların en geçerli mesleklerinden sandalye ve takunya yaparak işe başlamıştır. Tahta sandalye yapımı fazla sermaye istediği için tekrar

takunyacılığa dönen Recep Usta 2008 yılında vefat etmiştir.¹ Babalarının yanına yedi yaşından itibaren yardım etmeye dükkâna gelen kardeşler, ilkokulu bitirdikten sonra da dükkânda çalışmaya başlamışlardır. Recep Usta ve dayıları Nuri Ferik'in yanında çalışarak çıraklıktan ustalığa geçmişlerdir.

Babalarının disiplinli olduğunu ve iş konusunda kendilerini iyi yetiştirdiğini ifade eden Ahmet Hamdi Usta ortanca çocuk olduğu için babasının bütün ağır işleri kendisine yaptırdığını belirtmektedir. *“Babam öğrenmemiz için bizi çok çalıştırdı. Onun sayesinde mesleğimizi sevdik. Bu günlere geldik.”*

Recep Usta İnegöl'de 600 metrekarelik bir alanda kurulu olan dükkân ve atölyeyi oğullarına bırakmıştır. Günay kardeşler de yaklaşık 50 yıldır bu atölyede çalışmaktadırlar.

Fotoğraf 3: Atölyenin görünüşü

Kardeşlerin en büyüğü olan Mehmet Fahri Usta sabah ezanından sonra dükkâna geldiğini, kapısını Besmele ile açtığını, kıyafetini değiştirip etrafı temizledikten sonra işe başladığını, akşam da 19:00' da şükrederek dükkânını kapattığını ifade etmektedir.

¹ Olay Gazetesi, 15 Ağustos Salı 2005.

Fotoğraf 4: Mehmet Günay

Takunyalarn Yapım Aşamaları:

Ağaçların alımı: Takunyalarn yapılması için ilkönce Orman işletmesinden Kayın ağaçları alınır. Bu ağacın seçilmesindeki temel sebep daha dayanıklı olmasıdır. Çınar ve söğüt ağaçları daha yumuşak olduğu için takunyalarn topukları daha çabuk aşınmaktadır. Bu yüzden tercih edilmemektedir.

Dükânâna getirilen ağaçlar hemen işleme sokulmamaktadır. Kuruması için en az altı ay bekletilmektedir. Kesim aşamasına geçmeden ağaçların kumu, toprağı bir fırçayla temizlenmektedir. Bunun yapılmasının amacı da toprakların testereyi köreltmemesini sağlamaktır. Tomruk halinde olan ağacın, çelik testerede kesilebilmesi içinde ray üzerinde yürüyen kütük taşıma arabasının üzerine konulur. Tomruk tekerlekli arabanın yardımıyla bıçkıya doğru itilir. Bıçkıda üç buçuk cm inceliğinde ağaç kesilir. Sonra bu uzun ağaç ortadan ikiye daha sonra dört parçaya kesilir ki işlem kolaylıkla uygulansın.

Fotoğraf 5: Ağacın çelik testerede kesilmesi

Kalıp: Takunyanın 4 kalıbı vardır. 23, 25; 26, 27. İki kadın ayağı kalıbı, ikisi erkek ayağı kalıbıdır. Erkek ve kadın takunyaları arasında model farkı yoktur. Takunyalarda sağ ve sol ayak için ayrı bir kesimde yoktur.

Fotoğraf 6: Kadın ve erkek ayak kalıpları

Bir kalıp seçilir. 27 cm uzunluğundaki 3,5 cm genişliğinde kayın ağacının üzerine konur. Kalemle çizilir.

Fotoğraf 7: Ayak kalıbı tahtanın üzerine çizilirken

Kalıbın çizildiği yerden takunya 1,5 cm genişliğindeki bıçkı ile kesilir. Bu kısım tamamen el hüneryi isteyen aşamadır. Takunyanın küt burnuna ve topuğuna da bu makinede şekil verilir. Buradan çıkan takunyanın yüzeyinin pürüzsüz olması için planyada temizlenir.

Fotoğraf 8: Kalıba bıçkıyla şekil verilirken

Fotoğraf 9: Takunya planyada temizlenirken

Desen kalıbının yapılması: Recep Ustanın takunyalara yaptığı deseni Güray kardeşler biraz daha geliştirmişlerdir. Desen kalıbının çıkarılma işlemi de şöyle gerçekleştirilmiştir. Önce ağaca desen işlenmiş, daha sonra bu ağaç kalıp sarı ve pirinç karışımı metal kalıp olarak dökülmüştür. Ancak bu dökümde bütün şekiller çıkmadığından elde düzeltmeler yapılmıştır.

Fotoğraf 10: Takunyanın ağaçtan ve sarı, pirinç karışımından yapılmış desen kalıpları

Yakma: Şimdi sıra takunyada desen basma aşamasına gelir. Günaylar'ın kendi geliştirdikleri ve yaptıkları ocak yakılır. Ocağın üzerindeki desen kalıbının kızması beklenir. Takunyanın giyilecek kısmı döndürülüp baskıya sokulup desen basılır. Buna yakma adı verilir.

Fotoğraf 11: Takunyalar yakılırken

Takunyaların kayışı: Takunyanın ayağı tutabilmesi için takunyaya lastik geçirilmesi gerekir. Eski kamyon lastiklerini kolon hâline getirip satan lastikçilerden bu lastikler alınır. Dört boyda kesilen takunyanın lastikleri eşlenir. Lastiklerin çakılacak yerlerine küçük panzilotlar yani suni deriler çakılır.

Fotoğraf 12: Takunyalara kayış takılırken

Üretilen Ürünlerin Çeşitleri ve Fiyatları

Takunyalara toptan satılmaktadır. Günlük kullanılan takunyalara eğer 500 çift satılırsa fiyatı 9 TL, çocuk takunyalara 15 TL, gençler için yapılan 20 TL, desenli olan takımlara da 70 TL'dir.

Fotoğraf 13: Günlük hayatta kullanılan takunyalara

Fotoğraf 14: Süslü takunyalara

Gelenek içinde mutlaka bireysel yaratıcılık ve bireysel yaratıcılığın getirdiği değişme ve değişimin getirdiği bir gelişme az veya çok var olduğunu (Ekici, 2008: 35) daha önceki yıllarda günde 10 çift takunya yaparken şimdi teknolojinin yardımıyla günde 300 tane takunyayı yapabildiklerini belirtmişlerdir.

Günay kardeşlerin çalıştıkları diğer takunya türü ise gelin çeyizlerinde yer alacak kadar süslü ve modern çizgileri olan ayrıca süs eşyası olarak da kullanılabilen olan takunya ve hamam tası takımlarıdır. Motifler önce lazerle tahtanın üzerine işlenip sonra bunları elle boyamaktadırlar. Boyaların su bazlı olduğu için insan sağlığına zararlı olmadığı ifade etmektedirler.

Fotoğraf 15: Gelinler için hazırlanan takunyalar

Mesleğin Piri:

Ahilik, “gönül” ile “ak(ı)l”ı, “madde” ile “mana”yı, adlarına tevazu, merhamet, hoşgörü, sevgi, saygı, kardeşlik, cömertlik, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma ve adalet denilen kavramların birleştirdiği ahlakî, dinî, sosyal ve kültürel değerler bütünüdür. Temel ilkeleri, hem eski Türk “töre”sine, Türk yaşayış ve inancına hem de İslâmiyet’in ilk yıllarından itibaren görülmeye başlayan fütüvvet anlayışına ve İslam dininin kurallarına dayanan “ahilik” (“akılık”), birey, toplum, millet ve devlet hayatını en iyi, en güzel, en doğru, en hayırlı, en mükemmel... ölçülerinde düzenlemeyi / kurumsal hâle getirmeyi amaçlayan ve bunda da başarılı olan bir mekanizmanın adıdır (Alyılmaz, 2011: 197-203).

Türklerin İslamiyet’i kabul etmesiyle kurulan Ahilik teşkilatı Kur’an’a ve Hz. Peygamber’in sünnetine dayandırılan prensipleriyle İslami anlayışa doğrudan bağlanarak Türkler arasında yayılarak kabul görmüştür (S. Alyılmaz, 2011: 49).

Ahilik, bugün düzenli bir teşkilat olarak ortadan kalksa da esnafın tutum ve davranışlarında ahiliğin izlerini tespit etmek mümkündür. Günay kardeşlere “*Ahilikte bütün sanatların pirleri vardır. Marangozların piri var mıdır?*” diye sorduğumuzda marangozların

pirinin Hz. Nuh olduğunu, Nuh'un gemi yapmasıyla marangozculuk mesleğinin başladığını ve onun duasıyla talaşlarının ve tozlarının çok olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir.

“Biz kendimizi marangoz olarak görüyoruz. Marangozların piri Nuh aleyhisselamdır. Üstadımız da odur. Dua etmiştir talaşınız bereketli olsun diye. Biz tozumuzu, odunumuzu, talaşımızı, her şeyi satarız, değerlendiririz, bereketlidir.” (Ahmet Günay).

“Her mesleğin bir başlangıcı ve ilki var. Mesela demircilerin piri, bizim bildiğimize göre Davut aleyhisselamdır, eli ile demiri döver. Marangozcuların piri Nuh aleyhisselamdır. Gemi yapımıştır. İlk marangozculuk oradan başlamıştır. Biz de onu üstat olarak sayarız.” (Mehmet Günay).

Kâr ve Kazanç:

Satışlar toptan yapılmaktadır. Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Antalya, İzmir, çevre iller kısacası Türkiye'nin her yerine ürünlerini göndermektedirler. Ama harcadıkları emeğin karşılığını alamadıklarını geçinebilmek için de salıncak, çapa sapı, kürek, fırın küreği, balta sapı, çekiç sapı gibi başka ürünlerde yapıp sattıklarını belirtmektedirler.

Fotoğraf 16-17: Balta, kürek sapları zımparalanırken

“Şimdi farklı üretim yapıyoruz biliyorsunuz. Tabi takunya yaparken farklı işlerde yapmak zorunda kalıyorsunuz. Bunlar sofranın altı da oluyor. Salıncak yapıyoruz. Teknolojik aletler var da akşama kadar 200-300 takunya kesiyoruz, hazırlıyoruz. Ama tabi ki memnun musun fiyattan? Hayır... Satmamız gereken fiyat mı? Hayır... Niye bitiyor meslekler? Para kazanmıyor ki bu meslekler. Ben mesela usta yetiştirmem.”

Çocuklarını bu meslekten uzak tuttuklarını belirten kardeşler bu mesleğin ancak iki neslin karnını doyurduğunu üçüncü nesli geçindiremeyeceğini belirtmektedirler.

Ahmet Usta bu konuyu şöyle ifade etmektedir “Benim 2 tane oğlum var, bir tanesini buraya koymadım, abimin 3 tane oğlu var bir tanesini buraya sokmadı. Niye? Benim karnım zor doyuyor.”

Mehmet Bey mesleğini çok sevdiğini yürüyen bir işi olduğunu hedefine ulaştığını ama para kazanamadığını belirtmektedir. “Yağ var, un var ama helva yapamadığını” “söylemektedir.

Pazarlık konusuna da sıcak bakmadıklarını belirten Mehmet Usta pazarlık yapmadıklarını şöyle ifade etmektedir. “Zaten çevredeki esnaf bizi bilmektedir. Bu yüzden zorluk çekmeyiz. Malı isteyen esnafa istediği zamanında hazırladığımızda para isteriz. Genelde nakit çalıyoruz. Ama çok alan müşterilerimize de biraz vade tanır ona göre veririz.”

İş Ahlâkı:

Mehmet Usta babası Recep Bey’in başından geçen bir olayı şöyle nakletmektedir:

Babam 1955 yılında takunyaları yapıyor ama İnegöl küçük bir ilçe. Bu takunyaları nerede satabilirim diye düşünmüş. Ankara’ya Saman pazarına meyve götüreren bir kamyonla amcamla 10 saatte gitmişler. Şimdiki gibi 5 saate gidilmiyor. Akşamı kamyonun üstünde uyuyarak geçirmişler. Bir esnafın dükkânına gidiyor, esnafa gösteriyor takunyaları. Esnaf da tamam diyor elindeki malları getir. Yol kapalı olduğu için babam malları getirirken ara sokaklardan dolaşarak malı getirmiş. Malı getirince adam şöyle bir yüzüme bakmış “Nerden çaldın bunları?” demiş. Babam “Niye? Demiş. Ben esnafım, İnegöl’de yapıyorum bunları” O zaman esnaf da “Niye bu sokaktan gittin de öbür sokaktan geldin?” demiş. Esnaflar o kadar dikkatliydi ki o zamanlar. Alacağı ürünü bile helal olsun, çalıntı olmasın diye dikkat ederlerdi. Babam sonra esnaf belgesini göstermiş de öyle inandırabilmiş.

Çevredeki Esnafla İlişkiler:

Dükkânlarının yanında bulunan esnafların daha çok gençler olduğunu bu nesille fazla uyum sağlayamadıklarını ifade eden Mehmet Bey “Eskiden dükkân kapımızın anahtarı kapının üstündeydi. Üzerimize almazdık. Biz olmasak da işi olan gelip işini yapardı. Etrafımızda mobilyacılar, doğramacılar, vardı. Komşuluk üst düzeydeydi. Saygı, sevgi, yardımlaşma üst düzeydeydi. Birine yardım yapıldığında ne zaman getirirsin diye sorulmazdı, ayıptı. Esnaflardan biri hastalandığında, doğal afetlerde zengin de olsa esnaflar aralarında yardım toplar verirlerdi. Şimdi nerede” diyerek iş çevresindeki samimiyetin, karşılıklı güven ortamının eskisi gibi olmadığını belirtmektedir.

Ürünleri Geliştirmenin Yolları:

Günay kardeşler yaptıkları ürünleri gelin çeyizlerinde yer almasını istedikleri için takunya ve hamam tasına motifler işlemektedirler. Çocukların da dikkatini çekmek için, erkek çocuklara futbol takımlarının renklerini kullanıp, kız çocuklarına da daha süslü takunyalar yapmaktadırlar.

Fotoğraf 18-19: İstenilen desenler hamam taslarına işlenebilmektedir

Otellerin ya da şirketlerin logolarını hamam tasına işleyerek oraya gelen müşterilerin dikkatlerini çekmek istemektedirler.

Fotoğraf 20: Altı lastikli takunyalar

Takunyaların ses çıkarmaması için altına lastik koyarak evde de kullanılmasına çalışmaktadırlar.

Günay kardeşler yaptıkları el sanatı ürünlerini tanıtmak için 2014 yılında Antalya’da, 2017 yılında Bursa Kent Konseyinin düzenlediği 2. Bursa Ulusal Kültür Sanat Festivaline katılırlar. Sosyal iletişim açısından yararlanarak yaptıkları her ürünü buraya koyarak müşterilerin kendilerine daha kolay ulaşmalarını amaçlamaktadırlar.

Ürettikleri takunyaların İnegöl kent müzesinin hamam bölümünde sergilenmesi de Günay kardeşleri daha iyi şeyler yapmak için çalışmaya sevk etmektedir.

Sonuç:

Sonuç olarak, ahilik günümüz esnafının tutum ve davranışlarında izlerini devam ettirmektedir. Babadan kalma geleneksel mesleği teknolojinin de getirdiği kolaylıklardan faydalanarak yapmaya çalışan, günümüzde hamamlarda ya da cami avlularında rastladığımız takunyalara, genç neslin de ilgisini çekebilmek, günlük hayatta kullanımı sağlayabilmek ve yaptıkları ürünleri pazarlayabilmek için sosyal iletişim açısından yararlanarak pazarlamaya çalışan Günay ailesi takunyanın dışında atölyelerinin ayakta kalması için çapa sapı, kürek sapı gibi üretimler de yapmaktadırlar. Kendilerinden sonra bu işi çocuklarının devam ettirmelerini istememektedirler. Alıcıların emeklerinin karşılığı olmayan fiyatlarla ürünlerini almak istemelerine rağmen Günay kardeşler bu işi yapmaya devam etmektedirler.

Sözlü Kaynaklar:

Ad Soyadı	Doğum Yeri	Doğum Tarihi	Eğitim Durumu	Medeni Durumu	Çocuk Sayısı
Mehmet Fahri GÜNAY	İnegöl	1955	İlkokul	Evli	3
Ahmet Hamdi GÜNAY	İnegöl	1957	İlkokul	Evli	3
Cemal GÜNAY	İnegöl	1960	Lise	Evli	3

Yazılı Kaynaklar:

- Abdülaziz Bey (2002). *Osmanlı Âdet, Merasim ve Tabirleri*. 3. Basım, İstanbul.
- ALYILMAZ, S. (2011). *Risale-i Muze-duzluk*. Ankara: Elik Yayınları.
- ALYILMAZ, S. (2011). “Akı”, “Ahi” Sözcükleri ve Bursa’da Ahilik. *Kâşgar’dan Endülüis’e Türk-İslam Şehirleri Sempozyumları 28-30 Nisan 2011 Bursa Şehrengizi Bir Cihan Devletinin Doğduğu Şehir*, Bursa, 28-30 Nisan 2011, 197-203.
- ARLI, M. (1987). El Sanatlarının Sınıflandırılması. *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri V. Cilt*.
- BARIŞTA, H. Ö. (1988). *Türk El Sanatları*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Büyük Meydan Larousse*. (16. Cilt). İstanbul.
- DEVELİOĞLU, F. (1970). *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Doğu Matbaası.
- EĞRİ, S. (2003). Bursa Arşiv Belgelerinde Huffâf, Postacı ve Başmâkıcılar. *Ayakkabı Kitabı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- EKİCİ, M. (2008). Geleneksel Kültürü Güncellemek Üzerine Bir Değerlendirme. *Millî Folklor Dergisi*, Yıl 20, Sayı 80.
- Eski Tas Eski Hamam* (2009). Yapı Kredi Yayınları.
- KEPECİOĞLU, K. (2010). *Bursa Kütüğü*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- TANSUĞ, S. Türk Hamamları.
<https://tr.earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/.../001641182010.pdf> Tarihi: 5.10.2017
- TAŞÇIOĞLU, T. (1998). Hamam Malzemeleri. *Türk Hamamı*, İstanbul.
- Türkçe Sözlük, C II* (1983). Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.